

SKAITMENINIŲ SERIALINIŲ LEIDINIŲ LEIDYBA LIETUVOJE 1996–2011 m.

LINA ŠARLAUSKIENĖ

Aleksandro Stulginskio universitetas
Studentų g. 11, LT-53361 Akademija, Kauno r.
El. paštas: lina.sarlauskiene@asu.lt

Straipsnyje analizuojama Lietuvos skaitmeninių serialinių saityno leidinių leidyba knygotyros aspektu. Atlikta skaitmeninių serialinių leidinių dešimtmečio leidybos mūsų šalyje analizė ir pateiktos šių leidinių leidybos tendencijos. Tyrimo duomenys rinkti nuo 1996 m. atliekant skaitmeninių serialinių leidinių analizę, taikant informacijos paieškos, dokumentų analizės ir leidėjų apklausos metodus, naudojant specialiai skaitmeniniams serialiniams leidiniams viešinti sukurtą svetainę „Lietuvos elektroninė periodika“. Skaitmeniniai serialiniai leidiniai analizuoti pagal leidybos dinamiką, leidinių rūšį, leidėją, periodiškumą, paskirtį, tematiką, ekonominius modelius, formalųjį įforminimą bei apipavidalinimą. 2012 metų tyrimų rezultatai lyginami su 2001 metais atlikto tyrimo rezultatais. Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių leidyba, ekonominiu, leidinių turinio ir formos požiūriais pradėta plėtoti prieš dešimtmetį, šiuo metu yra sėkmingai besivystanti profesionali veikla.

Reikšminiai žodžiai: skaitmeniniai serialiniai leidiniai, žurnalai, laikraščiai, elektroninė periodika.

IVADAS

Skaitmeniniai serialiniai leidiniai yra svarbi masinės ir mokslinės komunikacijos priemonė visuomenėje, demokratiškas ir efektyvus informacijos sklaidimo būdas ir verslo dalis. Jie padeda racionaliau įgyvendinti visuomenės informacijos priemonių ir mokslinės komunikacijos funkcijas. Skaitmeninių serialinių leidinių leidyba Lietuvoje gyvuoja daugiau nei dešimtmetį ir vystosi kaip profesionali veikla.

Šio straipsnio tikslas – išanalizuoti saityne leidžiamų skaitmeninių serialinių

leidinių dešimtmečio leidybą Lietuvoje ir pateikti jos tendencijas.

Siekiant šio tikslo ir atliekant skaitmeninių serialinių leidinių atranką, pirmiausia iškilo skaitmeninių serialinių leidinių sampratos ir identifikavimo problema. Pagal informacijos specialistų bendruomenių (AACR, ISSN, ISBD) parengtus bibliografinių šaltinių standartus, skaitmeniniai serialiniai leidiniai yra tęsiamųjų bibliografinių šaltinių rūšis. Tai bibliografiniai šaltiniai, numatyti leisti neapibrėžtą laiką, apimantys serialinius leidinius ir integruotus bibliografijos šaltinius, kuriems priskiriamos at-

naujinamos interneto svetainės ir duomenų bazės [12]. Skaitmeniniai serialiniai leidiniai apibrėžiami kaip serialiniai leidiniai skaitmeninėje laikmenoje, leidžiami numeruotomis ar datuotomis dalimis, viena po kitos ir numatyti leisti neapibrėžtą laiką [5]. Serialinių leidinių ir integruotų bibliografinių šaltinių identifikavimas bei atranka yra gana sudėtingas uždavinys, nes šių rūšių fizinė forma yra tapati, t. y. interneto svetainės. Thomas E. Nisongeris teigia, kad serialiniai leidiniai gali būti apibūdinami kaip tam tikra straipsnių organizacija leidinyje [8]. Šiuo atveju lengviau identifikuojami moksliniai serialiniai leidiniai, nes jų straipsniai publikuojami įprastuose leidinių numeruose. Masinių informavimo priemonių, t. y. skaitmeninės periodikos (laikraščių, žurnalų, biuletenių), atranka yra sudėtingesnė dėl įvairių naujų informacijos pateikimo formų. Skandinavijos šalių bibliotekų patirtis rodo, kad vykstant bibliografinę apskaitą skaitmeniniams serialiniams leidiniams gali būti priskiriami leidiniai, kurie turi unikalų pavadinimą, periodiškai atnaujinami numeruotomis ar datuotomis dalimis ir juose skelbiama viešoji informacija. Atsižvelgiant į atrankos tikslus, skaitmeninių serialinių leidinių apibrėžtys gali skirtis. Pavyzdžiui, paskelbtame dokumente dėl mokesčių taikymo JAV nurodytos konkretnės skaitmeninės periodikos atrankos sąlygos [9].

Taip pat sudėtinga nustatyti skaitmeninių serialinių leidinių rūšis dėl skaitmeniniams dokumentams būdingų išskirtinių savybių: skaitmeninės laikmenos (fizinės formos) ir hiperadaptyvios loginės formos. Skaitmeniniai dokumentai yra fiksuojami

skaitmeninėse laikmense, kurios nėra fiziškai neatskiriama dokumento dalis. Pagal skaitmeninių dokumentų fizinę laikmeną neįmanoma nustatyti dokumento tipo. Pavyzdžiui, saityne publikuojami laikraščiai, žurnalai, knygos turi tą pačią fizinę laikmeną. Kadangi pagal laikmeną negalima nustatyti skaitmeninių dokumentų tipo, tai būtų galima padaryti pagal jų loginę formą ir informacijos publikavimo periodiškumą. Skaitmeninių dokumentų loginė forma gali skirtis nuo spausdintinių leidinių savo vidine struktūra, informacijos išdėstymu, ryšiais su kitais objektais, multimedijos (animacijos, vaizdo ir garso įrašų ir kt.) naudojimu. Skaitmeninių serialinių leidinių loginė forma gali būti kelių tipų: straipsnių publikavimas skirstant juos į leidinio numerius ir straipsnių publikavimas pagal naujumą, tematiką ar kt.

Dėl skaitmeninių serialinių leidinių fizinės ir loginės formų specifiškumo, sudėtinga šiuos leidinius skirstyti į jų tradicines rūšis (laikraščiai, žurnalai, biuleteniai), nes:

- pagrindiniai spausdintinės periodikos skiriamieji kriterijai (operatyvumas, aktualumas, brošiūravimas, apimtis, spalvotumas ir kt.) nebėra aktualūs,
- daugumos leidinių periodiškumas neaiškus ar nenurodytas.

Kitokių skaitmeninių serialinių leidinių rūšių analizės, kuriose būtų nurodyti naujoms šių leidinių rūšims būdingi kriterijai, mokslinėse ir profesinėse publikacijose aptikti nepavyko. Kartais skaitmeniniai serialiniai leidiniai yra skirstomi pagal tai, ar leidžiamas šių leidinių spausdintinis variantas, ar ne.

Skaitmeniniai leidiniai, neturintys spausdintinio varianto, įvardijami leidiniais, publikuojamais tik internete (anglų kalba: *only online*).

Apskritai mokslinėje literatūroje skaitmeninių serialinių leidinių sampratos ar jų rūšių nustatymo klausimai nėra pakankamai analizuojami, dažniausiai publikuojami tyrimų rezultatai, atskleidžiantys tik mokslinės ar tik masinės periodikos (ar jų atskirų rūšių) leidybos ypatumus. Galima rasti labai daug užsienio autorių mokslinės periodikos tyrimų. Lietuvoje mokslinę periodiką įvairiais aspektais analizavo Zenona Ona Atkočiūnienė, Ingrida Bučionytė ir Regina Vaišvilienė, Gintarė Galinienė ir Kristina Aputytė, Elena Macevičiūtė, Narimantas Paliulis ir Eleonora Dagienė, Lina Šarlauskienė ir kt. [1; 2; 4; 6; 10; 13]. Masinės periodikos mokslinių tyrimų tarptautiniu mastu randama mažiau. Lietuvoje kai kuriuos masinės periodikos aspektus analizavo Ada Misevičiūtė, Vaidas Bučys [7; 3]. Visų rūšių skaitmeninių serialinių leidinių leidyba Lietuvoje knygotyros aspektu buvo analizuojama L. Šarlauskienės publikacijose [11; 14; 15].

Atsižvelgiant į skaitmeninių serialinių leidinių sampratą ir rūšių nustatymo problematiką, šių leidinių fizinės ir loginės formos bei skiriamųjų kriterijų supanašėjimą, šiuo metu skaitmeninius serialinius leidinius galima nuosekliai suskirstyti tik į mokslinius ir masinius leidinius. Šių leidinių detalesnis skirstymas priklauso nuo jų identifikavimo ir atrankos tikslų. Nesant būtinybės, šių leidinių į detalesnes rūšis apskritai galima neskirstyti.

Identifikuojant ir atrenkant Lietuvos skaitmeninius serialinius leidinius, atsižvelgta į analizuotas problemas ir vadovautasi bibliografinių šaltinių standartais bei Skandinavijos šalių bibliotekų nurodytais kriterijais: skaitmeninis serialinis leidinys turi turėti unikalų pavadinimą, būti periodiškai atnaujinamas numeruotomis ar datuotomis dalimis ir jame turi būti publikuojama viešoji informacija.

Duomenys apie Lietuvos skaitmeninius serialinius leidinius renkami nuo 1996 m. informacijos paieškos, dokumentų analizės ir leidėjų apklausos metodais. Panaudojant sukauptus duomenis, 2000 m. buvo sukurta ir internete publikuota skaitmeninių serialinių leidinių nuorodų svetainė *Lietuvos elektroninė periodika*. Per pastarąjį dešimtmetį keletą kartų buvo atnaujintas šios svetainės dizainas, keitėsi jos interneto adresas. Šiuo metu svetainės dizainas pritaikytas įvairiapusei leidinių paieškai, įgytas nuolatinis svetainės adresas (<http://www.eperiodika.lt>). Lietuvos elektroninės periodikos svetainė atspindi autorės nuolat atliekamos skaitmeninių serialinių leidinių paieškos, atrankos ir analizės rezultatus. Skaitmeniniai serialiniai leidiniai yra atrenkami pagal pirmiau minėtus kriterijus. Kaip papildoma informacija svetainės lankytojams yra skelbiamos interneto svetainių, kuriose pateikiama informacija apie spausdintų serialinius leidinius, nuorodos. Informacija apie leidinius renkama atliekant paiešką internete ir gaunant leidinių rengėjų ar leidėjų prašymus įtraukti jų leidinių nuorodas į svetainę. Vieną kartą per metus atliekama visų svetainėje registruotų leidinių ir jų

nuorodų patikra, kad būtų galima nustatyti leidinių leidybos pakitimus: ar leidinys vis dar leidžiamas, ar nepakito jo rūšis, leidėjas, interneto adresas ir kt. Esant pakitimų, informacija svetainėje yra atnaujinama, nebeleidžiamų leidinių nuorodos iš svetainės pašalinamos. Lietuvos elektroninės periodikos svetainė sudaro sąlygas pateikti susistemintą, aktualią informaciją visuomenei, o leidinių autoriams, rengėjams, leidėjams registruoti savo leidinius ir pateikti apie juos patikimus leidybinius duomenis. Svetainėje skelbiama informacija apie daugelį Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių, tačiau tikėtina, kad dėl informacijos nepakankamumo kai kurie leidiniai galėjo ar gali būti neįtraukti į nuorodų svetainę ir tyrimą.

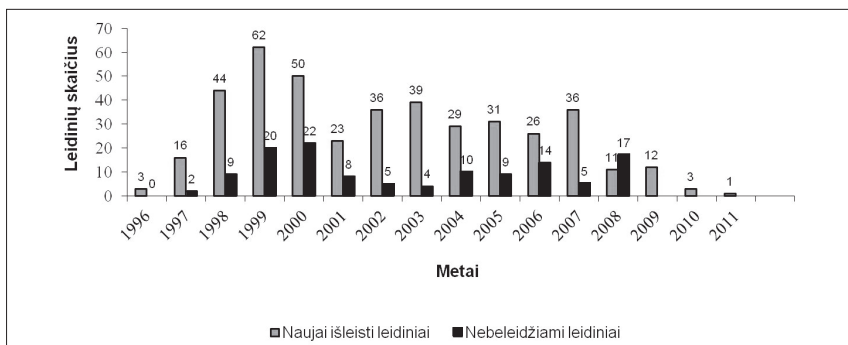
Lietuvos elektroninės periodikos svetainėje serialiniai leidiniai yra skirstomi į masinių leidinių rūšis ir mokslinius serialinius leidinius. Masiniai leidiniai skirstomi atsižvelgiant į tai, ar jie turi spausdintinį variantą (laikraščiai, žurnalai, biuleteniai ir originalūs leidiniai – t. y. publikuojami tik internete). Nors toks skirstymas nėra itin tinkamas skaitmeniniams serialiniams leidiniams dėl jau minėtos šių leidinių sampratos problematikos, tačiau jis pasirinktas dėl skaitmeninių leidinių vartotojų interesų, nes tokiu būdu sugrupuoti skaitmeniniai leidiniai yra lengviau identifikuojami ir pasirenkami skaityti. Toks skaitmeninių serialinių leidinių skirstymas yra sąlyginis ir laikinas, kol nebus publikuotų naujų skaitmeninių serialinių leidinių klasifikacijų ir nurodytų naujų skiriamųjų kriterijų, pagal kuriuos būtų galima atrinkti ir suskirstyti į rūšis

skaitmeninius leidinius. Nesant detalesnių skaitmeninių serialinių leidinių klasifikacijų, kitoks leidinių rūšiavimas šiuo metu būtų nekorektiškas.

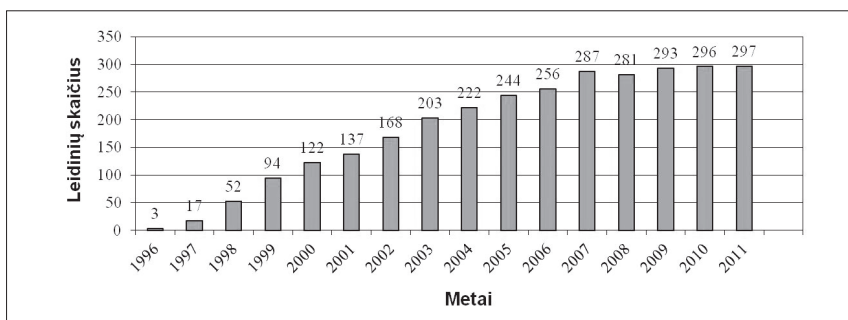
Lietuvos elektroninės periodikos svetainėje pateikiamos ne tik skaitmeninių serialinių leidinių nuorodos, bet ir šių leidinių leidybos duomenys, kurie kaupiami ir jų analizės rezultatai pateikiami šiame straipsnyje. Skaitmeniniai serialiniai leidiniai analizuoti knygotyros aspektu (tipologiniu, *de visu* ir kt. metodais), siekiant nustatyti šių leidinių leidybos ir funkcionavimo ypatumus. Leidiniai aptarti pagal šiuos kriterijus: leidybos dinamiką, rūšį, leidėją, periodiškumą, paskirtį, tematiką, ekonominius modelius, formalųjį įforminimą bei apipavidalinimą. Analizuojami skaitmeniniai serialiniai leidiniai, kurie leidžiami saityne (netiriami leidiniai skirti išmaniesiems telefonams ir pan.). Šiame darbe 2012 metų tyrimų rezultatai yra lyginami su 2001 metų tyrimo rezultatais.

TYRIMO REZULTATAI

2012 metų duomenimis, Lietuvoje leidžiami 297 skaitmeniniai serialiniai leidiniai. Pateikta leidinių leidybos dinamika (1 pav.) atskleidžia, kad daugiausia naujų leidinių pradėta leisti 1998–2000 metais, prasidėjus saityno plėtrai. Pastaraisiais metais šis skaičius itin sumažėjęs, nes per dešimtmetį internete pradėti publikuoti visi Lietuvos dienraščiai, dauguma regioninių laikraščių, populiarių ir mokslo žurnalų. Tačiau bendras leidžiamų leidinių skaičius per metus vis dar didėja (2 pav.).

1 pav. Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių leidybos dinamika 1996–2011 metais

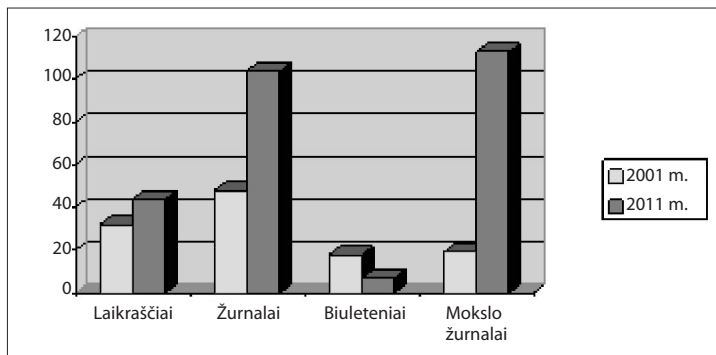

2 pav. Lietuvoje leidžiamų skaitmeninių serialinių leidinių skaičius per metus

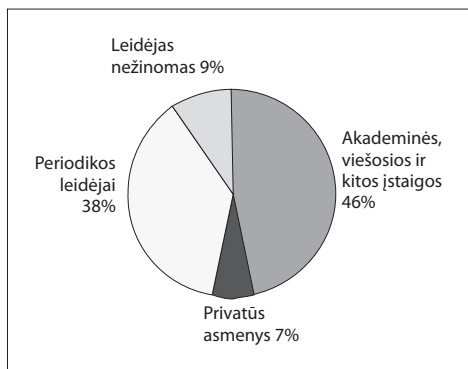
Didžioji dalis leidinių 2012 metais, kaip ir 2001 metais (apie 67 proc.) – skaitmeniniai serialiniai leidiniai, turintys spausdintinius variantus (3 pav.). Leidėjų charakteristika per dešimtmetį taip pat nepakito (4 pav.). Leidėjų daugumą sudaro institucijos ir verslo įmonės. Didžioji dauguma leidėjų yra profesionalios spausdintinės periodikos leidyklos. Pagrindiniai leidėjai, publikuojantys originalius serialinius leidinius, 2001 metais buvo skaitmeninių technologijų lyderiai (*Penki kontinentai*, *Skaitmeninės komunikacijos* ir kt.). 2012 metų duomenimis, originalius

leidinius leidžia ne tik įmonės, susijusios su informacinėmis technologijomis, bet ir skaitmeninių leidinių leidėjai. Nedidelę dalį originalių leidinių analizuotu laikotarpiu leido privatūs asmenys.

Skaitmeniniai serialiniai leidiniai, turintys spausdintinius variantus, dažniausiai leidžiami pagal spausdintinių leidinių periodiškumą. Daugiausia leidžiama dienraščių ir mėnesinių leidinių. Mokslo leidiniai paprastai leidžiami kas ketvirtį. Originalių skaitmeninių leidinių periodiškumas dažniausiai neaiškus, nenurodytas, išskyrus

3 pav. Skaitmeninių serialinių leidinių, turinčių spausdintinius variantus, rūšys 2001 ir 2011 metais

4 pav. Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių leidėjai 2011 metais

naujų portalų, kurie atnaujinami keletą kartų per dieną. Šios tendencijos nepakito per visą laikotarpį.

Analizuojant leidinių paskirtį galima pastebėti, kad smarkiai išaugo skaitmeninių mokslinių žurnalų skaičius. 2011 metų pabaigoje publikuojama 113 viso teksto žurnalų, kas sudaro 32 proc. visų skaitmeninių serialinių leidinių, o, 2001 metais jų

tebuvo 10 proc. Masinių leidinių paskirties ir tematikos tendencijos išliko panašios: daugiausia leidžiama universalus turinio leidinių, leidinių gausa pasižymi meno, kultūros ir literatūros sritys, taip pat dėmesys skiriamas ekonomikos, informacinių technologijų, sveikatos, žemės ūkio, politikos ir kitoms temoms. Kaip ir leidybos pradžioje, šiuo metu gausu leidinių moterims ir šeimai, laisvalaikiui.

2012 metais nustatyta, kad dauguma leidinių platinami nemokamai (mokamą prieigą turi tik apie 6 proc. leidinių). Masinės paskirties leidiniuose dažnai skelbiama tik naujausia informacija ar naujausi numeriai, nesudaromos sąlygos atlikti paiešką leidinių archyvuose. Šiuose leidiniuose dažnai laisva prieiga sėkmingai derinama su reklamos ekonominiu modeliu. 2001 metų tyrimo duomenimis, visų šių leidinių prieiga buvo atvira, tik ketvirtadalis leidėjų publikavo komercinę reklamą ar dalyvavo reklamos mainų sistemoje. Net du trečdaliai leidėjų kūrė ir

teikė viešai naudoti leidinių archyvus. Šiuo metu leidinių archyvavimu daugiau suinteresuoti ne leidėjai, o informacijos specialistai. Duomenų bazėje *Lietuvos skaitmeninių išteklių archyvas* (<http://ei.libis.lt:8080/>) nuo 2002 m. kaupiami įvairūs skaitmeniniai dokumentai, iš jų apie 100 pavadinimų periodinių leidinių (skaitmeninių žurnalų, dienraščių, portalų). Prieiga nemokama, bet ne visi leidiniai viešai prieinami.

Skaitmeninių leidinių įforminimas – gana aktualus klausimas per visą tyrimo laikotarpį. Spausdintiniams periodiniams leidiniams galioja leidybos standartas, nustatantis šių leidinių įforminimo taisykles. Elektroniniams leidiniams jis netaikomas dėl elektroninio formato, tačiau elektroniniams leidiniams gali būti suteikiami ISSN numeriai ir norint juos gauti reikia pateikti leidinyje pagrindinius leidybos duomenis. Deja, leidėjai neprašo suteikti ISSN numerių leidiniams, išskyrus keletą mokslo žurnalų ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos leidžiamų biuletenių. Dažniausiai leidiniuose leidybos duomenys pateikiami leidėjų ar redaktorių nuožiūra. Tvarkingiausiai leidybos duomenys pateikti mokslo žurnaluose ir leidiniuose, kuriuos leidžia spausdintinės periodikos leidėjai.

Skaitmeninių serialinių leidinių apipavidalinimas taip pat išlieka problemine sritimi. Nemažai leidinių turi funkcionalias, bet meniniu apipavidalinimu neišsiskiriančias interneto svetaines. Daugumos masinės paskirties leidinių dizainas atspindi informacijos pateikimo portaluose principus, todėl yra gana vienodas. Mokslo leidinių

svetainės pasižymi paprastumu, aiškumu ir svarbiausios informacijos pateikimu.

IŠVADOS

Skaitmeninių serialinių leidinių apibrėžtis iš esmės atitinka spausdintinių serialinių leidinių sampratą, tačiau dėl savitos skaitmeninių leidinių fizinės ir loginės formos kyla skaitmeninių serialinių leidinių identifikavimo problemų. Mokslinėje literatūroje skaitmeninių serialinių leidinių sampratos ar jų rūšių nustatymo klausimai analizuojami nepakankamai. Šiuo metu skaitmeninius serialinius leidinius galima nuosekliai skirstyti į mokslinius ir masinius leidinius. Šių leidinių detalesnis skirstymas priklauso nuo jų identifikavimo ir atrankos tikslų. Dėl vartotojų interesų skaitmeniniai serialiniai leidiniai gali būti skirstomi į tradicines serialinių leidinių rūšis. Nors toks rūšiavimas yra sąlyginis ir nėra itin tinkamas skaitmeniniams leidiniams, bet nesant kitokių publikuotų klasifikacijų gali būti laikinai naudojamas.

Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių leidyba prieš dešimtmetį buvo pirmame interneto žiniasklaidos vystymosi etape, kuriam buvo būdingas išliekantis ryšys su spausdintine periodika, minimalus skaitmeninės žurnalistikos principų taikymas. Šiuo metu tai yra sėkmingai besiplėtojanti profesionali veikla, kurios rezultatai gana įvairūs: publikuojamos spausdintinių leidinių versijos ir originalus, specialiai skaitmeniniams leidiniams skirtas turinys, įvairaus periodiškumo, tematikos ir rūšių leidiniai. Analizuojamų leidinių skaičiaus

augimas pastebimas iki 2007 metų, vėliau šis skaičius beveik nekinta ir siekia apie 300. Palyginus prieš dešimtmetį atlikto ir šio tyrimo rezultatus pastebima, kad labai padaugėjo skaitmeninių mokslinių žurnalų (22 proc. punktais). Masinių leidinių paskirties ir tematikos tendencijos išliko panašios, daugiausia leidžiama universalaus turinio leidinių.

Didžioji dauguma masinių skaitmeninių serialinių leidinių leidėjų yra profesionalios spausdintinės periodikos leidyklos, kurios geba pateikti leidiniuose tinkamus leidybos duomenis ir derinti reklamos ekonominį modelį su laisvos prieigos turiniu. Leidėjai daugiau dėmesio turėtų kreipti į skaitmeninių leidinių registravimą, leidinių dizaino patrauklumą, vartotojams palankų informacijos pateikimą.

Probleminė Lietuvos skaitmeninių serialinių leidinių funkcionavimo sritis – prieiga prie leidinių archyvų ir bendros paieškos leidiniuose stoka. Prieš dešimtmetį apie du trečdalius leidėjų teikė leidinių archyvus viešai naudoti. Šiuo metu masinių leidinių ar-

chyvavimu labiau suinteresuoti informacijos specialistai. Lietuvos skaitmeninių išteklių archyve galima rasti trečdaliai leidžiamų leidinių straipsnius, bet ir iš jų ne visi leidiniai prieinami viešai. Mokslinių leidinių archyvus publikuoja dauguma leidėjų ir beveik visi archyvai yra atviros prieigos, tačiau norint rasti straipsnį reikia naudotis kiekvieno leidinio archyvu atskirai. Kai kuriuos šių leidinių straipsnius galima rasti per mokslinės informacijos paieškos sistemą *Google Scholar*, atviros prieigos žurnalų registrą *Directory of Open Access Journal* ir pan., tačiau nėra visus leidinius apimančios duomenų bazės. Mokslinių žurnalų duomenų bazės funkcijas turėjo atlikti eLABa, bet dėl įvairių priežasčių joje publikuota tik kai kurių žurnalų keletu metų straipsniai.

Numatant skaitmeninių serialinių leidinių analizės tendencijas, turėtų būti akcentuojamas siekis inicijuoti mokslinę diskusiją dėl šių leidinių sampratos. Serialinių leidinių leidybos tendencijos Lietuvoje susijusios jau ne su leidinių skaičiaus, o leidybos kokybės ir leidinių paieškos galimybių augimu.

NUORODOS

1. ATKOČIŪNIENĖ, Z. Mokslo komunikacija: Lietuvos mokslo žurnalai mokslo komunikacijos požiūriu. *Informacijos mokslai*, 2009, t. 49, p. 70–83.

2. BUČIONYTĖ, I.; VAIŠVILIENĖ, R. Lietuvoje leidžiami sveikatos mokslų periodiniai elektroninėje erdvėje. *Mokslo ir technikos raida*, 2011, nr. 3(2), p. 191–200.

3. BUČYS, V. *Lietuvos elektroninė sporto periodika: situacija ir perspektyvos*: magistro

darbas [interaktyvus], 2006 [žiūrėta 2012 m. birželio 2 d.]. Prieiga per internetą: <http://vddb.library.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02-2006-D_20090908_192038-62267>.

4. GALINIENĖ, G.; APUTYTĖ, K. Elektroninė leidyba kaip mokslinės komunikacijos kanalas. *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 2009, nr. 4 (25), p. 27–36.

5. *ISSN for Electronic Serials* [interaktyvus]. Library of Congress [žiūrėta 2008 m. lapkričio

14 d.]. Prieiga per internetą: <<http://lcweb.loc.gov/issn/e-series.html>>.

6. MACEVIČIŪTĖ, E. Šiuolaikiniai mokslo serialiniai leidiniai: struktūra ir funkcijos. *Knygotyra*, 2000, t. 36, p. 212–219.

7. MISEVIČIŪTĖ, A. Medijų integravimas leidyboje: Lietuvos dienraščių atvejis. *Knygotyra*, 2011, t. 57, p. 172–189.

8. NISONGER, T. E. Electronic journal collection issues. *Collection Building*, 1997, vol. 16, no. 2, p. 58–65.

9. N.Y. Exemption for Electronic News Services and Periodicals Explained. *Sales & Use Tax Alert*, 2012, vol. 22, issue 3, p. 3.

10. PALIULIS, N.; DAGIENĖ, E. Akademinei elektroninei leidybai Lietuvoje. *Verslas: teorija ir praktika*, 2009, nr. 10 (2), p. 159–171.

11. ŠARLAUSKIENE, L. Lithuanian online periodicals on the World Wide Web. *Information Research* [interaktyvus]. 2001, vol. 6, no. 3 [žiūrėta 2008 m. sausio 16 d.]. Prieiga per

internetą: <<http://informationr.net/ir/6-3/paper106.html>>.

12. *Serials and Other Continuing Resources Section* [interaktyvus]. IFLA [žiūrėta 2008 m. lapkričio 14 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.ifla.org/VII/s16/index.htm>>.

13. ŠARLAUSKIENĖ, L. Lietuvos mokslo žurnalų ir tęstinių leidinių atvirioji prieiga. Iš *Innovation and Creativity in e-Learning: international conference proceedings*. [Elektroninis išteklius], 20th November, 2009, p. [1–6]. Kaunas, Lithuania. Kaunas: Kaunas University of Technology, 2009. ISBN 9789955257363.

14. ŠARLAUSKIENĖ, L. *Publishing of Lithuanian electronic serials (the aspect of professionalism)*: summary of a doctoral thesis. Kaunas, 2002. 30 p.

15. ŠARLAUSKIENĖ, L. Lietuvos skaitmeninių periodinių leidinių, platinamų per WWW, leidyba. *Knygotyra*, 2000, t. 36, p. 148–155.

PUBLISHING OF LITHUANIAN DIGITAL SERIALS (1996–2011)

LINA ŠARLAUSKIENĖ

Abstract

The paper deals with publishing the Lithuanian digital serials in the terms of book science. A comparative analysis of publishing digital serials in a ten-year period in Lithuania has been made, and publishing tendencies of these publications are presented. The research data have been obtained by a longitudinal analysis of the Lithuanian digital serials since 1996 by the methods of information search, document analysis and publishers' survey. Electronic serials have been analyzed according to the dynamics

of publishing, type of publications, publisher, periodicity, purpose, topic, economic models, formal perfection and design. The research data of 2012 are compared with the data of analogous research performed in 2001. In the economic, content and form dimensions, the development of publishing the Lithuanian digital serials, started ten years ago, at present is a successfully developing field of professional activity comprising publications of various types, periodicity, and topics.

[Iteikta 2012 m. birželio mėn.]